

การศึกษาความต้องการด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของ ผู้สูงอายุในตำบลชี้เหล็กและสลวง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่

The Technology and Inovation Needing Effects Toward Quality of Life in
Eldery in Keelek and Saluang Municipality, Mae Rim District, Chiang Mai
Province

ฉัตรศิริ วิภาวิน และ นันทิยา เรือนทองเงิน

Chatsiri Wiphawin and Nanthiya Ruankong-ngern

ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Department of Public Health, Faculty of Science and Technology,

Chiang Mai Rajabhat University

chatsiri_wip@g.cmru.ac.th and nay16246@gmail.com

(Received : June 28, 2021 Revised : April 19, 2022 Accepted : April 27, 2022)

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในผู้สูงอายุ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้เป็นผู้สูงอายุ ในตำบลชี้เหล็กและสลวง อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 287 คน สุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

จากการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านร่างกายและด้านสิ่งแวดล้อม ผู้สูงอายุมีความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก ส่วน ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมและด้านจิตวิญญาณ ผู้สูงอายุมีความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ ด้านจิตใจมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางด้านรายจ่าย

คำสำคัญ: ความต้องการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม คุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุ

Abstract

The study was to study the need for technology and innovation that affect the quality of life of the elderly and to study the factors affecting the need for technology and innovation among the elderly. This study was for the elderly. In Khilek and Saluang sub-districts, Mae Rim district, Chiang Mai province, 287 people were randomized by multistage sampling. The research tool was a questionnaire. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. And Pearson correlation coefficient.

The study found that the elderly had a moderate level of need for technology and innovation that affected their overall quality of life. physical and environmental the elderly had a high level of need for technology and innovation which affected their quality of life. The elderly have a moderate need for technology and innovation that affects their quality of life. with the factor of expenditure.

Keywords: Need, Technology and innovation, Quality of life, Elderly

บทนำ

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปกำลังเติบโตในอัตราประมาณร้อยละ 3 ต่อปี ในปัจจุบันยุโรปมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุดผู้สูงอายุมีบทบาทมากขึ้นในการพัฒนาซึ่งความสามารถในการทำสิ่งที่ดีกว่าของตัวเองและสังคมของพวกเขาควรจะถูกนำมารวมเข้ากับนโยบายและแผนงานในทุกระดับ ในอีกไม่กี่สิบปีข้างหน้าหลายประเทศกำลังเผชิญกับแรงกดดันทางการคลังและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับระบบสาธารณสุขของการดูแลสุขภาพบำนาญและการคุ้มครองทางสังคมสำหรับประชากรสูงอายุที่กำลังเติบโต สัดส่วนของผู้สูงอายุทั่วภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเพิ่มขึ้นอย่างทวีคูณเราจะต้องหาแนวทางใหม่และนวัตกรรมเพื่อเปลี่ยนแนวโน้มประชากรนี้ให้เป็นโอกาสที่จะได้รับการควบคุมเพื่อช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในปี 2030 (Shamshad, 2017) จำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของอัตราส่วนการพึ่งพาอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัดส่วนของผู้ที่มีอายุ 65 ปีขึ้นไปคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเกือบสองเท่าระหว่างปี 2010 ถึงปี 2050 และจำนวนผู้ที่มีอายุ 85 ปีขึ้นไปคาดว่าจะเพิ่มขึ้นจาก 14 ล้านเป็น 19 ล้านคนในปี 2020 และ 40 ล้านคนในปี 2050 (United Nations, 2018)

ผู้สูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2559 มีทั้งหมด 9,802,080 คนวัยสูงอายุตอนต้น(อายุ60-69ปี) เพศชาย 2.56 ล้านคน เพศหญิง 3.02 ล้านคนวัยสูงอายุตอนกลาง (อายุ 70-79 ปี) เพศชาย 1.22 ล้านคน เพศหญิง 1.58 ล้านคนวัยสูงอายุตอนปลาย(อายุ80ปีขึ้นไป) เพศชาย 0.55 ล้านคน เพศหญิง 0.86 ล้านคน (Department of Provincial Administration, 2016) ในปี พ.ศ. 2561 โดยมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าเด็ก

และคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมดนอกจากนี้จากการจัดอันดับของประเทศในเอเชีย ที่มีสัดส่วนการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรผู้สูงอายุในปัจจุบัน ประเทศไทยเป็นอันดับที่ 2 รองจากประเทศสิงคโปร์ (Pangputtipong, 2018) ผลจากการสำรวจประชากรไทยมีจำนวน 67.6 ล้านคน ในปี 2560 เป็นชาย 33 ล้านคน และหญิง 34.6 ล้านคน มีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไป 11.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.7 ของประชากรทั้งหมด (Nodthaisong, 2018)

ผู้สูงอายุในพื้นที่ จ.เชียงใหม่เปิดรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกระแสหลัก ผ่านทางโทรทัศน์ และวิทยุ เป็นหลัก โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อติดตามความเคลื่อนไหวที่เกิดขึ้น รองลงมา คือ เพื่อความผ่อนคลาย ความบันเทิง ความสนุกสนานตื่นเต้น และเพื่อแสวงหาความรู้ตามลำดับ ขณะที่เมื่อถามถึงความถี่ของการเปิดรับสื่อสมัยใหม่ ไม่ว่าจะเป็นผ่านแอปพลิเคชันหรือผ่านทางช่องทางออนไลน์ หรือเครือข่ายสังคมออนไลน์ต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเกินกว่าร้อยละ 50 ใช้ไลน์ เฟซบุ๊กเป็นประจำทุกวัน รองลงมา คือ ภูเก็ต และอีเมล ระบุว่า ในปี 2554 มีผู้สูงอายุเพียงร้อยละ 0.1 เท่านั้นที่ใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ แต่ในปี 2557 พบว่ามีการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 2.1 ซึ่งเมื่อเทียบสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงการเพิ่มขึ้นร้อยละของการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ กลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นสูงสุดร้อยละ 95 (Ketwongsa et al., 2016)

จากที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชุมชนข้าเหล็ก-สวาง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในผู้สูงอายุ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนข้าเหล็ก-สวาง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมในผู้สูงอายุชุมชนข้าเหล็ก-สวาง อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

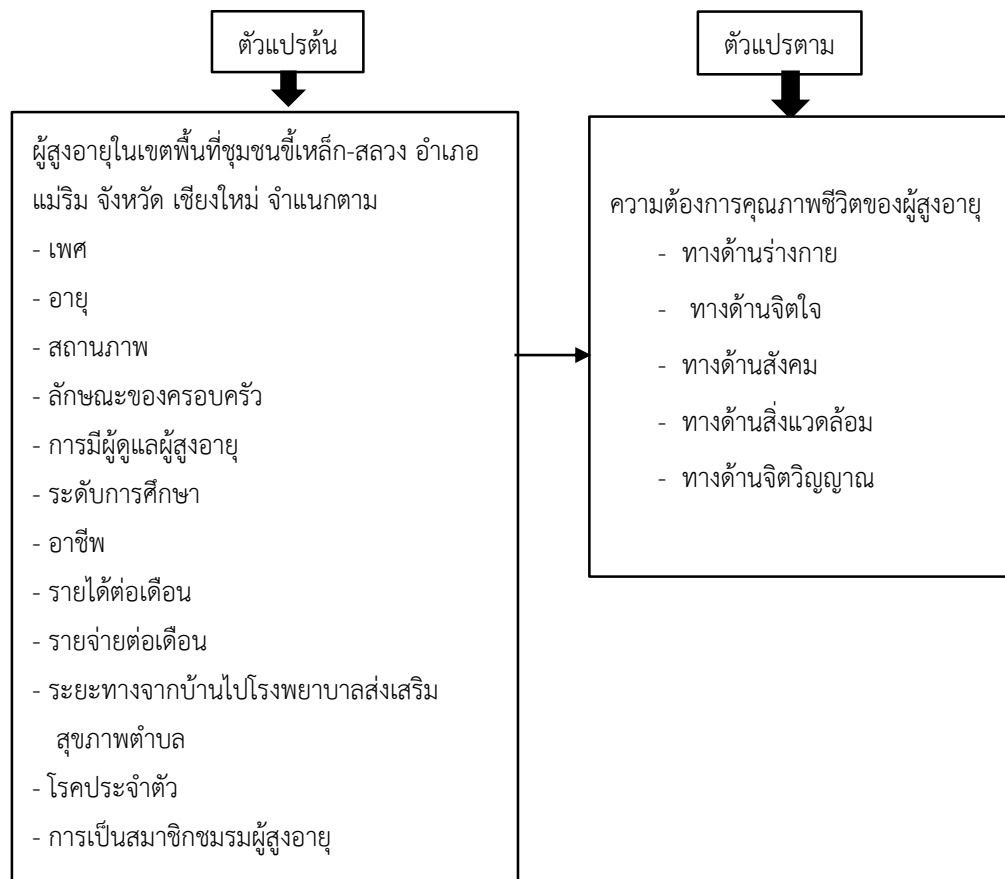

Figure 1 Conceptual framework

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในซีเหล็ก-สรวง อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ จำนวน 2,552 คน (สำนักงานเทศบาลตำบลสรวงและตำบลซีเหล็ก, 2562)

ขอบเขตเนื้อหา การวิจัยคั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมุ่งศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนซีเหล็ก-สรวง อำเภอแม่ริม จังหวัด เชียงใหม่

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันที่ท่าน อาศัยอยู่ การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ท่านมีรายได้เพียงพอหรือไม่ ระยะทางจากบ้านไปโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรคประจำตัว การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ปัจจัยความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ มี5ด้านคือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อม และทางด้านจิตวิญญาณ

ขอบเขตเวลา การศึกษาคั้งนี้จะทำการศึกษาในช่วงเดือนมกราคม 2563 ถึงวันที่30 กันยายน 2563 เป็นระยะเวลา 10 เดือน

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบ/วิธีการดำเนินการวิจัย รูปแบบการศึกษา ผู้วิจัยได้ใช้การศึกษาเชิงสำรวจชนิดการสำรวจแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional survey)

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้สูงอายุทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ ยินดีเข้าร่วมในการศึกษา และเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 2,552 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุทั้งเพศชาย และเพศหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่สามารถสื่อสารและเข้าใจภาษาไทยได้ ยินดีเข้าร่วมในการศึกษา และเป็นบุคคลที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ศึกษาไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 287 คน โดยใช้สูตรของ Daniel (2010) ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling)

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสอบถามชนิดเติมคำ และเลือกคำตอบ ข้อคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบันที่ท่านอาศัยอยู่ การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน รายจ่ายต่อเดือน ท่านมีรายได้เพียงพอหรือไม่ ระยะทางจากบ้านไปโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรคประจำตัว การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

ส่วนที่2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และจิตวิญญาณ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความต้องการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้สูงอายุ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้เก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ประกอบด้วย ผู้วิจัยและผู้ช่วยนักวิจัยในพื้นที่ (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการอบรมชี้แจงรายละเอียดของข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยหัวหน้าคณะผู้วิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล ข้อคำถาม และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลไปในทางเดียวกัน โดยดำเนินการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นเตรียมการก่อนเก็บข้อมูลมีดังนี้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพโดยผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

- 1.1. ทำหนังสือถึงผู้นำชุมชนเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและขออนุญาตเก็บข้อมูลในพื้นที่
- 1.2. ผู้วิจัยเตรียมรายชื่อผู้เข้าร่วมโครงการ วัตถุประสงค์ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัย
- 1.3. สร้างสัมพันธภาพกับผู้เข้าร่วมวิจัยเพื่อเป็นการสร้างความคุ้นเคย และสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานวิจัย โดยการแนะนำตนเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบ และอธิบายให้เข้าใจเปิดโอกาสให้ซักถาม และให้เวลาสำหรับการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเป็นไปด้วยความเข้าใจ เต็มใจ และเข้าพบช่วงเวลาที่เหมาะสมแบบไม่เป็นทางการในระยะก่อนดำเนินการ
- 1.4. อบรมผู้ช่วยนักวิจัย ซึ่ง ได้แก่ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข, นักวิชาการสาธารณสุข เพื่อเป็นผู้ช่วยนักวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน

2. การเก็บข้อมูลจากการสังเกต

ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เครื่องมือจากแบบการสังเกต ทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินการโดยผู้วิจัย และทีมวิจัยภาคสนามที่ ดำเนินการโดยการทำหนังสือเชิญประชุมชี้แจงการดำเนินการวิจัยและสอบถามความสมัครใจเข้าร่วมโครงการพร้อมทั้งให้ผู้ที่ยินดีเข้าร่วมโครงการเซ็นใบยินยอมให้ทำการศึกษาวิจัย และชี้แจงว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมโครงการสามารถบอกเลิกการยินยอมและถอนตัวจากการวิจัยได้ตลอดเวลาและ ไม่มีผลต่อการได้รับการดูแลจากเจ้าหน้าที่ โดยจะบันทึกการให้บริการของกลุ่มเป้าหมายแทนรายชื่อเพื่อเป็นการพิทักษ์สิทธิ์ และรักษาความลับของผู้เข้าร่วมโครงการแต่ละครั้ง

3. ข้อมูลจากกระบวนการสนทนากลุ่ม

ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการโดยใช้การมีส่วนร่วม การศึกษาและวิเคราะห์สภาพปัญหาการดูแลผู้สูงอายุ โดยใช้แนวทางการสนทนากลุ่ม เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เสนอประเด็นปัญหาและแนวทางแก้ไขที่จะเกิดขึ้นในปัจจุบันและอนาคตที่เกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์ในการประมวลผล โดยบันทึกข้อมูลลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติ ซึ่งใช้สถิติเชิงบรรยายสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง

การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ และขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัยด้วยความสมัครใจและมีสิทธิ์ถอนตัวออกจากการวิจัยได้ถ้าต้องการ ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะถูกเก็บไว้เป็นความลับและใช้ข้อมูลเฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอโดยภาพรวมซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากกลุ่มตัวอย่างการเข้าร่วมโครงการวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมการวิจัย

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

จากผลการศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในตำบลสะลงและตำบลขี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 41.8 เป็นเพศชาย และร้อยละ 58.2 เป็นเพศหญิง

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 60 – 69 ปี ร้อยละ 58.7 รองลงมา มีอายุอยู่ในช่วง 70 – 79 ปี ร้อยละ 28.9 นอกจากนั้น มีอายุอยู่ในช่วงมากกว่า 80 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.3

สถานภาพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 60.6 รองลงมา หม้าย /หย่าร้าง ร้อยละ 31.7 นอกจากนั้น มีสถานภาพโสด ร้อยละ 7.3 และสถานภาพสมรสแต่แยกกันอยู่ ร้อยละ 0.3 ตามลำดับ

ลักษณะของครอบครัวในปัจจุบัน ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 74.6 เป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยว และร้อยละ 25.4 เป็นลักษณะครอบครัวขยาย

การมีผู้ดูแลผู้สูงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 87.8 มีผู้ดูแล และร้อยละ 12.2 ไม่มีผู้ดูแล

ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 82.9 รองลงมา ระดับการศึกษาไม่ได้เรียน ร้อยละ 10.5 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 3.1 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 2.4 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 0.7 และระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี 0.3 ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน ร้อยละ 29.6 รองลงมา มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 28.6 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 27.9 มีอาชีพค้าขาย/อิสระ ร้อยละ 11.8 มีอาชีพลูกจ้างประจำ/ชั่วคราว ร้อยละ 1.7 มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 0.3 และมีอาชีพพนักงานบริษัท ร้อยละ 0 ตามลำดับ

รายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน 0-2,000 บาท ร้อยละ 50.5 รองลงมา มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 21.3 รายได้ต่อเดือน 2,001-3,000 บาท ร้อยละ 15.0 รายได้ต่อเดือน 4,001-5,000 บาท ร้อยละ 8.7 และรายได้ต่อเดือน 4,001-5,000 บาท ร้อยละ 8.7 ตามลำดับ

รายจ่ายต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายจ่ายต่อเดือน 0-2,000 บาท ร้อยละ 49.8 รองลงมา มีรายจ่ายต่อเดือน 2,001-3,000 และ มากกว่า 5,000 บาท ร้อยละ 18.1 รายจ่ายต่อเดือน 3,001-4,000 บาท ร้อยละ 7.3 และรายจ่ายต่อเดือน 4,001-5,000 บาท ร้อยละ 6.3 ตามลำดับ

ความเพียงพอของรายได้กับการดำรงชีวิต ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้พอใช้จ่าย ร้อยละ 46.3 รองลงมา มีรายได้ไม่พอใช้จ่ายแต่ไม่มีหนี้สิน ร้อยละ 28.9 มีรายได้ไม่พอใช้จ่ายและมีหนี้สิน ร้อยละ 20.2 และมีรายได้เหลือใช้มีไว้เก็บ ร้อยละ 7.3 ตามลำดับ

โรคประจำตัว ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหรือร้อยละ 68.6 ไม่มีโรคประจำตัว และร้อยละ 31.4 มีโรคประจำตัว

การเป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสมาชิกชมรมผู้สูงอายุและเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ (8-12 ครั้งต่อปี) ร้อยละ 36.6 รองลงมาไม่เป็นสมาชิกชมรม ผู้สูงอายุ ร้อยละ 33.8 และเป็นสมาชิกชมรมแต่เข้าร่วมกิจกรรมไม่สม่ำเสมอ (น้อยกว่า 8 ครั้งต่อปี) ร้อยละ 29.6 ตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทางด้าน

ร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม สิ่งแวดล้อม และจิตวิญญาณ

จากผลการศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลสะลงและตำบลชี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ มีผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลสะลงและตำบลชี้เหล็ก อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ (n=287)

ความต้องการการพัฒนา ด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านร่างกาย	2.44	0.54	มาก
2. ด้านจิตใจ	2.28	0.42	ปานกลาง
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	1.79	0.41	ปานกลาง
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	2.35	0.42	มาก
5. ด้านจิตวิญญาณ	2.29	0.44	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	2.23	0.23	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 2.23, S.D = 0.23) ซึ่ง ด้านร่างกาย (Mean = 2.44 , S.D = 0.54) และ ด้านสิ่งแวดล้อม (Mean = 2.35, S.D = 0.42) อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านจิตใจ (Mean = 2.28, S.D = 0.42) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Mean = 1.79, S.D = 0.41) และ ด้านจิตวิญญาณ (Mean = 2.29, S.D = 0.44) อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ข้อมูลแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุทั้ง 5 ด้าน (n=287)

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต	P-value*
ด้านร่างกาย	
อายุ	0.923
สถานภาพ	0.848
ระดับการศึกษา	0.854
อาชีพ	0.812
รายได้ต่อเดือน	0.119
รายจ่ายต่อเดือน	0.921
ความเพียงพอของรายได้	0.065
ด้านจิตใจ	
อายุ	0.598
สถานภาพ	0.383
ระดับการศึกษา	0.894
อาชีพ	0.817
รายได้ต่อเดือน	0.924
รายจ่ายต่อเดือน	0.049*
ความเพียงพอของรายได้	0.160
ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	
อายุ	0.343
สถานภาพ	0.102
ระดับการศึกษา	0.150
อาชีพ	0.904
รายได้ต่อเดือน	0.897
รายจ่ายต่อเดือน	0.181
ความเพียงพอของรายได้	0.418
ด้านสิ่งแวดล้อม	
อายุ	0.723
สถานภาพ	0.220
ระดับการศึกษา	0.323

ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและ นวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต	P-value*
อาชีพ	0.980
รายได้ต่อเดือน	0.778
รายจ่ายต่อเดือน	0.511
ความเพียงพอของรายได้	0.339
ด้านจิตวิญญาณ	
อายุ	0.971
สถานภาพ	0.441
ระดับการศึกษา	0.549
อาชีพ	0.901
รายได้ต่อเดือน	0.068
รายจ่ายต่อเดือน	0.055
ความเพียงพอของรายได้	0.227

*ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลกับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในด้านรายจ่าย มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 (P-value 0.049)

การอภิปรายผล

จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวน 287 คน พบว่ารายจ่าย มีความสัมพันธ์กับความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้านจิตใจ อาจเป็นไปได้ว่าผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลสรวงและตำบลชี้เหล็ก อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ดังกล่าวในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ควรให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ผู้สูงอายุให้เข้าใจมากขึ้นรวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความต้องการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

รายจ่ายในครอบครัวมากจึงมีความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุน้อยกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายจ่ายในครอบครัวน้อยอาจเป็นเพราะลูกหลานสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมด้วยและไม่มีภาระใช้จ่ายในครอบครัวทำจึงส่งผลต่อความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม

มากกว่า ผู้สูงอายุที่มีรายจ่ายมาก ซึ่งสอดคล้องกับ รายจ่ายของครอบครัวจะส่งผลกระทบต่อความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ (Buppha, 2017) และปัจจัยด้านการใช้จ่ายมีความสัมพันธ์กับสังคมผู้สูงอายุในด้านจิตใจ ใช้จ่ายเพื่อ การบริโภคภาคครัวเรือนขึ้นอยู่กับรายได้ของ บุคคลเป็นหลักดังนั้นในสังคมที่ผู้สูงอายุจำนวนมากมี รายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพและมีฐานะยากจนซึ่งเป็นกรณีที่เกิดขึ้นในสังคมไทย (Manprasert, 2010) คุณภาพชีวิตด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง จาก การศึกษาอภิปรายได้ว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังมีความต้องการประกอบอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ เนื่องจากรายจ่ายในครอบครัวส่งผล ต่อความต้องการทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ เพื่อไม่ต้องพึ่งพิงจากลูกหลาน สามารถใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ ได้ ด้วยตนเอง นอกจากนี้จาก การศึกษาในเรื่องสภาพความเป็นอยู่ พบว่า ผู้สูงอายุยังคงวิตกกังวลในเรื่อง อุบัติเหตุจาก สภาพแวดล้อมในบ้าน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสภาพความเป็นอยู่ที่ดีของ ผู้สูงอายุควรเน้นการจัดกลุ่มอาชีพโดยการส่งเสริมการประกอบอาชีพ เช่น อาชีพหลัก และ/หรือ อาชีพเสริมที่ เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้สูงอายุเพื่อสร้างรายได้ให้กับผู้สูงอายุ ทำให้ ผู้สูงอายุไม่ต้องพึ่งพา หรือเป็ดเบียนจากบุตรหลาน การหาแหล่งทุน หรือแหล่งสนับสนุนใน เรื่องปัจจัยสี่สำหรับผู้สูงอายุที่มีฐานะ ยากจน การจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ การบริโภคที่เหมาะสมกับวัย รู้จักพอประมาณในการ บริโภคเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันด้านสุขภาพที่ดีแก่ ผู้สูงอายุ การให้คำแนะนำ ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์กับ ผู้สูงอายุ (Boonpadung, 2011)

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยพร้อมรับสิ่งใหม่ๆ และยังมีความต้องการในทุกๆด้าน แต่การเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ในแต่ละด้านนั้นมีความต้องการ ที่แตกต่างกันอีกทั้งปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้สูงอายุนั้นมีปัจจัยทั้ง จากรายได้ สุขภาพ การศึกษา และการมีผู้ดูแลให้คำแนะนำและความใกล้ชิดของผู้ดูแลมีผลต่อคุณภาพชีวิต ของผู้สูงอายุอย่างมาก จึงควรมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้ความรู้ทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ผู้สูงอายุให้เข้าใจมากขึ้นรวมทั้งส่งเสริม และสนับสนุนด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้ผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองความต้องการคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการให้ความรู้เพื่อสังเคราะห์แนวทางพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมแก่ ผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าใจถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมในสังคมปัจจุบันที่มีการพัฒนา

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้สูงอายุระหว่างชุมชน เมืองกับชุมชนชนบท
2. ควรศึกษาความต้องการทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของผู้สูงอายุและผู้ดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ ให้ครอบคลุมเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและหาทางพัฒนาต่อไป

องค์ความรู้ใหม่และผลที่เกิดต่อสังคม ชุมชน ท้องถิ่น

จากที่ผู้สูงอายุได้เห็นถึงความสำคัญของเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและยังต้องการที่จะรับเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่ติดต่อคุณภาพชีวิต ซึ่งจากการศึกษาได้เห็นว่าหากมีเทคโนโลยีทั้งทางการติดต่อสื่อสาร การดูแลตนเอง การช่วยพัฒนารายได้ จะก่อนให้เปิดคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ผู้สูงอายุ และสามารถพัฒนาชุมชนได้อย่างดียิ่งขึ้น

References

- Bunphadung, S. (2011). *Developing the quality of life of the elderly in the local area by using schools as a base According to the sufficiency economy principle (Phase 1)*, Journal of Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok.
- Buppha, B. (2017). *Factors Affecting Financial Investment of the Elderly in Sriracha Municipality, Chonburi Province*, Journal of Nakhon Phanom University, 7(3), 115-125.
- Cronbach, L.J. (1951). Coefficient Alpha and The Internal Structure of Tests. *Psychometrik*, 16 (3), 297 – 334.
- Demiris, D. (2009). *Older adults' attitudes towards and perceptions of 'smart home' technologies*. Retrieved from <https://doi.org>.
- Department of Provincial Administration. (2016). Statistics on the elderly of Thailand in 77 provinces. *Statistics system registers the Department of Provincial Administration*. (In Thai)
- Ketuwongsa, P. (2016). *Open a survey of Chiang Mai elderly leaders, whether they use instant messages or not and how in digital communication systems*. Retrieved from www.prachatham.com. (In Thai)
- Mihailidis, A. (2010). *The Acceptability of Home Monitoring Technology Among Community-Dwelling Older Adults and Baby Boomers*, Retrieved from <https://doi.org/10.1080/10400435.2008.10131927>
- Nodthaisong, P. (2018). *Elderly present and future*. Retrieved from www.nso.go.th.
- Oswald, T. & Cotton, S. (2015). Tablets can help elderly cross the 'digital divide'. Retrieved October 26, 2015, from <http://msutoday.msu.edu/news/2015/tablets-can-help-elderly-cross-the-digital-divide/>

- Pangputiphong, P. (2018). *Year 61 Thailand, stepping into an aging society*, Ministry of Public Health, Retrieved from <https://www.thaihealth.or.th>
- Phuprasert, P. (2018). *Elderly age 4.0, Digital-aware Not being deceived and violated*. Retrieved from www.mediafunfacts.in.th.
- Prachuapmoh, W. (2018). *Aging Society 4.0 Innovation to Support Health and Life*. Retrieved from www.thaihealth.or.th
- Shamshad, (2017). *Asia's Older People Are Key Players in the Global Development Agenda*. Retrieved from <https://thediplomat.com/>.
- Smith, A. (2014). *Older adults and technology use: Adoption is increasing, but many seniors remain isolated from digital use*. Retrieved from <http://www.pewinternet.org/2014/04/03/older-adults-and-technology-use/>
- United Nations. (2018). 2018 UNIDOP Celebrates Older Human Rights Champions. Retrieved from [https:// www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-homepage/2018unidop.html](https://www.un.org/development/desa/ageing/international-day-of-older-persons-homepage/2018unidop.html)
- Vanichyanukoh, D., Anantho, S., Thongrin, S. (2017). The Process of Internet Acceptance for Developing the Quality of Life of Senior Citizens. *Journal of Dhonburi Rajabhat University*, 11(2), 60 – 73
- Zhang, J. & Umemuro, H. (2012). *Older adults' hedonic and eudaimonic well-being in information and communication technology activities*. *Gerontechnology* 2012, 10(4), 231-243.